

Fondene: Til gavn for samfundet

Flemming Besenbacher, bestyrelsesformand for Carlsbergfondet

I de forløbne uger har der været en omfattende debat om fondenes betydning for det danske samfund affødt af et lovforslag fra regeringen i forbindelse med finansloven, der lagde op til at begrænse fondenes fradrag for uddelinger til almennyttige formål.

Lovforslaget kom som et lyn fra en klar himmel uden forudgående dialog med hverken fondene eller de eksperter, der kender til fondene. Forslaget vakte derfor ikke overraskende markant modstand ikke kun blandt fondene, men også hos de mange institutioner inden for forskning, uddannelse, kultur og sociale formål, der årligt modtager betydelige bevillinger fra fondene - ca. 8,5 milliarder årligt.

Regeringen ønskede med lovforslaget at skaffe 200 mio. kr. til statskassen for at forbedre vilkårene for generationsskifte af erhvervsvirksomheder. Logikken var at hente finansieringen til denne positive lettelse for ved at øge skattebetalingen fra de eksisterende fondene.

Et af de fundamentale problemer med lovforslaget var og er, at det er langt mere økonomisk vidtgående end det, der var lagt op til. Det tjener derfor til skatteministerens ros, at han i skrivende stund har reduceret lovforslaget væsentligt ved at fjerne ophævelsen af den såkaldte transparensregel.

Men reduktion af konsolideringsfradraget er bevaret. Og indrømmelsen ændrer ikke på, at lovforslaget er forhastet og vil have betydelige og ukendte konsekvenser for civilsamfundet. Der vil blive langt færre bevillinger fra fondene til forskning, kunst og kultur. Disse områder er samtidigt blevet ramt af besparelser på finansloven.

Lovforslaget kommer i kølvandet på de bedste hensigter fra både den nuværende og forrige regering om at gavne vilkårene for dannelsen af nye erhvervsdrivende fonde, hvilket reelt har været umuliggjort siden 1998. Der er i dag en bred politisk accept blandt partierne om, at de erhvervsdrivende fonde har en afgørende betydning for bevarelsen af arbejdspladser, vækst og bidrag til det danske samfund. Det vil derfor være en fordel, hvis det blev muligt for flere ejere at overdrage deres erhvervsaktiviteter til erhvervsdrivende fonde med almennyttige formål.

Det er derfor positivt, at et bredt flertal i Folketinget, som en del af Vækstpakken/Vækstplan DK blev enige om at nedsætte et tværministerielt udvalg, der skulle udarbejde en ny fondsmodel for igen at gøre det attraktivt at oprette nye erhvervsdrivende fonde. På finansloven har det udmøntet sig i, at der er blevet afsat 360 mio. kr. over de næste fem år til en nedsættelse af overdragelsesafgiften fra 42 pct. til 15 pct.

Dette er selvsagt en betydelig skattnedsættelse. Det problematiske er imidlertid, at der efter al sandsynlighed ikke kommer én eneste ny større erhvervsdrivende fond som følge af det fremsatte forslag.

I den nye foreslåede fondsmodel er der nemlig indført adskillige og så omfattende skattemæssige begrænsninger at ingen ejer vil benytte sig af denne. Finansielle rådgivere og fondseksperter bakker op om dette synspunkt.

Mens intentionen fra politisk hold således var at gøre det lettere at danne nye erhvervsdrivende fonde er den af embedsværket fremførte model blevet en så kompliceret affære, at den vil forhindre dannelsen af nye fonde. Derfor er det mere end tvivlsomt om de afsatte 360 mio. kr., overhovedet vil komme i spil.

Min opfordring er derfor at opgive lovforslaget om en ophævelse af konsolideringsfradraget. Det ønskede provenu på 200 mio. kr. kan i 2016 i stedet hentes ved at benytte 200 mio. kr. Af de 360 mio. kr., der er afsat til at lette adgangen til oprettelse af nye erhvervsdrivende fonde. De to lovforslag beror godt nok på forskellige forligsgrupperinger, men partierne på tværs af blokkende burde kunne enes om at sikre en attraktiv dansk fondsmodel.

Samtidig vil jeg opfordre til, at der nedsættes en arbejdsgruppe med deltagelse af repræsentanter fra fondene og fondseksperter med det formål at udarbejde en ny, simpel og langsigtet model for dannelsen af nye erhvervsdrivende fonde. Det vil være til stor gavn for både dansk industri og det danske civilsamfund.

Der er ikke brug for hovsa indgreb, men langvarige og stabile vilkår for fondene